

Harjuline

Kaitseliidu Harju maleva häälekandja.

Toimetuse ja talituse:

Tallinn, Kaarli tänav nr. 8.
Harju maleva staap — tel. 451-91.

Tellimise hind aastas:

Üksuste viisi — ä 50 snt.
Üksikult . . . — ä 1 kr.

Kuulutuste hind:

Kuulutuste küljel . . : 6 snt. mm.
Esimesel " . . . 10 " "
Teksti sees . . . . 12 " "
Kaitseliitlastele 50% hinnaalandus.
Tellimisi võtavad vastu kõik komp
päälkud ja naisosakon. esindajad

Nr. 11.

29. september, 1933. a.

VI aastakäik.

Sisu: 1) Malevapealiku ksk. ksk. № 28 ja 27; 2) Malevapealiku korraldused; 3) Teadaanded; 4) Öppeala; 5) Kehaline kasvatus; 6) Allüksustepealikute korraldused; 7) Naiskodukaitse ala; 8) Noorkoikaste ala; 9) Kodutütarde ala; 10) Kuulutused.

Harju malevapealiku käskkiri Nr. 28.

Tallinnas, 23. sept. 1933. a.

§ 1.

Palun kõiki üksuste pealikuid, kellel veel jaapani vintpüsse ja jaapani lahing laskemoona on, need tingimata saata maleva staapi, hiljemalt 5. okt. s. a. Hiljem saadetud püsse pole võimalik enam ümberpuurida ja need jääksid edaspidi jaapani laskemoona puudusel lattu seisma.

Ühtlasi loen maksvusetaks 5. okt. 1933. a. malevas kõik väljaantud relvakandmiseload ümberpuurimata jaapani vintpüsside kandmiseks. Kellelt peale ülaltähendatud tähtaega leitakse ümberpuurimata jaapani vintpüsse, võetakse vastutusele kui loata relva kandjad.

K. SAAR

major, Harju malevapealik.

Harju malevapealiku käskkiri.

Nr. 27.

Tallinnas, 23. septembril 1933 a.

§ 1.

Avaldan teadmiseks kaitseliidu ülema ksk. Nr. 46 — 1933 a.:

„Avaldan 26. aug. s. a. Jõhvist — Permiskülla peetud üleriiklikkude kaitseliidu rännakvõistluste tagajärjed:

Laskurjaod — (47-me kilomeetriline rännak Jõhvist üle Kuremäe, Soompää, Kivinõmme, Agusalu Permiskülla.)

I Tartumaa malev — tagajärg 5 t. 49 m. 26 sek.

Koosseis: 1. A. Kikerpill, 2. A. Reinhold, 3. M. Aleksejev, 4. K. Lomp, 5. J. Kelt, 6. J. Perv, 7. E. Uulemann, 8. K. Rosenstein, 9. A. Jürgenson, 10. E. Parm.

II Pärnu malev — tagajärg 6 t. 17 m. 20 sek.

Koosseis: 1. A. Kongas, 2. J. Jürgen, 3. H. Popp, 4. M. Kase, 5. I. Jukkum, 6. M. Mesinas, 7. A. Holm, 8. A. Spielberg, 9. J. Tamm, 10. J. Lobjakas.

III Pärnumaa malev — tagajärg 6 t. 25 m. 20 sek.

Koosseis: 1. J. Gerberson, 2. J. Marjak, 3. J. Brivk, 4. L. Siitan, 5. M. Enn, 6. A. Pärt, 7. M. Ringenberg,

8. H. Kaas, 9. A. Raud, 10. E. Martinson.

Ülejäänud, võistlustest osavõtnud, kuid võistlusmääruste vastu eksimise tagajärjel võistlustest väljalangenud meeskonnad saavutasid järgmisi tagajärgi:

1. Harju malev — 5 t. 37 m. 25 sek.
2. Sakalam. malev — 6 t. 17 m. 55 sek.
3. Viru malev — 6 t. 26 m. 41 sek.
4. Petseri malev — 7 t. 01 m. 07 sek.

Ratturjaod — (51-he kilomeetriline rännak Jõhvist üle Pagari, Ohakvere, Illuka, Kuremäe, Soompää, Kivinõmme, Agusalu — Permiskülla.)

I Tartumaa malev — tagajärg 2 t. 32 m. 15 sek.

Koosseis: 1. R. Mootse, 2. A. Lind, 3. E. Türkson, 4. R. Kuulberg, 5. A. Johanson, 6. J. Landsberg, 7. E. Sarap, 8. R. Metsik, 9. E. Poolake, 10. R. Könn.

II Tartu malev — tagajärg 2 t. 38 min.

Koosseis: 1. A. Neostus, 2. E. Volker, 3. J. Kaalep, 4. A. Tiideberg, 5. D. Kõrvel, 6. A. Tennosaar, 7. E. Rossmann, 8. K. Tennosaar, 9. E. Zirna, 10. J. Oras.

III Narva malev — tagajärg 2 t. 45 min.

Koosseis: 1. V. Roos, 2. V. Siren, 3. N. Männik, 4. A. Süda, 5. A. Brenner, 6. E. Otter, 7. O. Hindus, 8. A. Välter, 9. V. Gaile, 10. E. Eikermann.

IV Valga malev — tagajärg 2 t. 55 min.

Koosseis: 1. K. Siim, 2. J. Vernik, 3. K. Jõgi, 4. J. Kõks, 5. E. Veber, 6. T. Lipp, 7. J. Laar, 8. L. Vernik, 9. L. Altosaar, 10. O. Kuplais.

V. Viru malev — tagajärg 3 t. 11 m. 20 sek.

Koosseis: 1. J. Kaarik, 2. A. Taho, 3. A. Tombach, 4. A. Tiimus, 5. E. Seliof, 6. R. Luikjärvi, 7. V. Korsten, 8. E. Predo, 9. G. Alaküla, 10. J. Zapp.

Ülejäänud võistlustest osavõtnud meeskonnad, saavutasid järgmisi tagajärgi:

1. Harju malev — 3 t. 12 m.
2. Lääne malev — 3 t. 17 m.
3. Tallinna malev — 3. 19 m.
4. Võru malev — 3 t. 31 m. 15 sek.
5. Pärnum. malev — 3 t. 31 m. 35 sek.

1. Tartu linnavalitsuse poolt parimale rännakmeeskonnale annetatud rändauhinna (nahk kõites album) võitis esimest korda Tartumaa maleva rännakmeeskonna laskurjagu.

2. Tartu naiskodukaitse poolt 2. kohale tulijale rännakmeeskonnale annetatud rändauhinna (külvajate kuju) võitis teist korda Pärnu maleva rännakmeeskonna laskurjagu.

3. Poola küttide liidu poolt parimale ratturmeeskonnale annetatud rändauhinna (hõbedast karikas) võitis esimest korda Tartumaa maleva ratturmeeskond.

§ 3. Jõhvi — Permisküla rännakvõistluste tulemusi kokkuvõttes pean alla kriipsutama järgmisi üksikasju:

1. Võistlusmeeskonnad oma koosseisudes peaksid tulevikus olema võimistelt ühtlasemad. Selleks tuleks kohtadel teha varakult ettevalmistusi rännakharjutuste ja võistluste näol.

Meeskondade juhtideks tuleb tulevikus määrata tugevam vastutustun-

dega kaitseliitlasi — pealikuid. Mõõdunud rännakvõistlustel oli juhtumeid, kus jaopealik ise mõned kilomeetrid ette tõtates oma jao teele maha jättis, mis loomulikult ei jätnud halvatvat mõju avaldamata meeskonna tagajärjele. Ainult Pärnu malevas laskurjao pealikuks oli instruktor A. Kongas, mis on tervitatav nähe.

2. Distipliin, eriti retke lõpul, jättis mõnes üksuses soovida. Mitmed kaitseliitlased olles tublisti väsinud, tülpinud, keeldusid täitmast oma üksuse juhi korraldusi. Sellased nähted tuleb kõrvaldada ja eksijad vastutusele võtta analoogiliste juhtumite ärahoidmiseks.

Peab algusest peale meestes süvendama teadmist, et vaatamata raskele olukorrale, väsimusele, janule, nälgjale jne. tuleb vastuvaidlemata korras täita kõik korraldused ja käsud.

3. jagude lahingvõime rännaku lõpul Permiskülas oli väike, sest rännak paljudel meeskondadel tegelikult kujunes jooksuks, mille juures end põhjalikult välja pumbati.

Järgmisel päeval rännakut jätkates, oleksid vähesed võimelised olnud seda sooritama.

Õppe-spordiosakonnal sellest järeldusi teha tulevikus määrustega asja nii reguleerida, et rännak tegelikult kujuneks rännakuks kindlas rivikorras aga mitte jooksuks.

4. Riietus ja jalanõud võistlusmeeskondadel oli enamvähem korralik, kuid siiski tuli ette juhtumeid, kus terve meeskond oli sunnitud võistlusi kaasa tegema väljaspool võistlusi puuduliku riietuse tõttu. Oli ka mehi, kes omale riideid hankisid Jõhvis, mis hilja on.

Tulevikus malevate pealikud on vastutavad oma esindusmeeskondade korraliku vormiriietuse eest. Enne meeskonna väljasõitu tuleb teha meeskonnale ülevaatus, et ei korduks sarnane nähe kui Jõhvis, kus kohale sõitnud meeskonnad lubamata riietuse tõttu ei saanud võistlusest osa võtta.

5. Meeskonna varustuse loetelus oli seljakoti kaaluks võistluste alul 6 kg. ja lõpul 5 kg. Osa võistlejaid kaalu saavutamiseks täitis seljakottisi kividega. Tulevikus tuleb määrustega kindlaks määrata seljakoti sisu, nii et see annaks välja ilma kunstliku raskuseta vajaliku kaalu normi.

6. Toidustamine naiskodukaitse korraldusel oli kogu võistluste teel hästi korraldatud, kuid paistis, et tulevikus tuleks vahepunktides ära jätta

tüsedam toit ja anda ainult kergemaid suupisteid ning karastavaid jooke.

7. Lõpptulemuste hindamisel tuleb arvestada iga võistlusjao kõigi meeste tulemustega s. o. teele ei tohi ükski mees maha jääda, mis rohkem süvendab meeskondades koostööd.

8. Võistlustest osavõtjate tervisline seisukord oli võistluste lõpul üldiselt rahuldav. Peamiseks veaks olid väsimus ja õerunud jalad, mis tuleb kirjutada eestkätt halvasti sobiva jalanõu ja rännaku vältusel tehtud jooksu arvele.

§ 4. Avaldan 19. ja 20. augustil s. a. ärapeetud üleriiklikkude kaitseliidu pesapalli meistervõistluste tagajärjed:

I Tallinna maleva meeskond koosseisus:

1. A. Matiisen, 2. H. Inland, 3. O. Kess, 4. E. Altmann, 5. K. Jürgens, 6. R. Nukman, 7. O. Koni, 8. R. Adelman, 9. R. Tomp.

II Tartumaa maleva meeskond koosseisus:

1. E. Labent, 2. E. Mahl, 3. S. Marks, 4. E. Leetsi, 5. E. Väärand, 6. A. Saks, 7. L. Arbeiter, 8. R. Kiip-saar, 9. E. Korko.

III Pärnu maleva meeskond koosseisus:

1. H. Kumm, 2. A. Telg, 3. A. Sipilgas, 4. A. Jürventson, 5. A. Kongas, 6. A. Tõmson, 7. M. Sooäär, 8. A. Uibo, 9. E. Tiit.

Tartumaa maleva poolt parimale pesapalli meeskonnale annetatud rändauhinna (hõbedast kann) võitis teistkordselt Tallinna maleva meeskond.“

§ 2.

Avaldan teadmiseks kaitseliidu ülema ksk. Nr. 48 — 1933 a.:

„Käesoleva aasta kaitseliidu meister- ja lahinglaskmise võistlused peeti ära 19.—20. augustil Tallinna maleva „Mustamäe“ laskerajal ja „Valdeki“ laskeplatsil.

Võistlustulemuste põhjal kinnitan laskmises 1933 a. kaitseliidu meistriteks:

Esiküttide klassis: Rull, Julius, Läänemalevast — 321 silma (I osa 181 silma ja II osa 140 silma);

I küttide klassis: Sallert, Voldemar, Tallinna malevast — 380 silma (I osa 190 silma ja II osa 190 silma);

II küttide klassis: Ende Nikolai, Tallinna malevast — 257 silma (lamades 97 silma. püsti 72 silma ja põlvelt 88 silma);

Esilaskurite klassis: Raadik,

Bernhard, Järva malevast — 171 silma (seeriad: 43, 39, 43 ja 46 silma);

I laskurite klassis: Hütt Alfred, Tallinna malevast — 109 silma (lamades 44 silma, püsti 21 silma ja põlvelt 44 silma);

II laskurite klassis: Volmer, Otto, Tallinna malevast — 135 silma (seeriad: 43, 46 ja 46 silma);

Püstolilaskmises: Rull, Ernst, Järva malevast — 138 silma (seeriad: 45, 48 ja 45 silma);

Väikekaliibrilise püssi laskmises: Liiver, August, Järva malevast — 281 silma (lamades 98 silma, püsti 88 silma ja põlvelt 95 silma);

§ 2. Meisterlaskmise võistlustel tulid meistergruppideks:

Esiküttide klassis: Tallinna maleva grupp — 906 silma — koosseis: Šüts, Erit — 305 silma; Tramborg Balduin — 299 silma ja Silber, Henrich — 302 silma.

I küttide klassis: Tallinna maleva grupp — 900 silma — koosseis: Hiio, Eduard — 195 silma, Sallert, Voldemar — 380 silma ja Rikkand, Endel — 325 silma.

II küttide klassis: Tallinna maleva grupp — 710 silma — koosseis: Ende, Nikolai — 257 silma, Teder, Arnold — 237 silma ja Varbola, Johannes — 216 silma.

Esilaskurite klassis: Viru maleva grupp — 456 silma — koosseis: Pertens, Johannes — 154 silma, Aalman, Karl — 152 silma ja Villemson, Ernst — 150 silma.

I laskurite klassis: Tallinna maleva grupp — 313 silma — koosseis: Hütt, Alfred — 109 silma, Nutt, Nikolai 105 silma ja Kõuts Al. — 99 silma.

II laskurite klassis: Petseri maleva grupp — 346 silma — koosseis: Odit, Peeter — 98 silma, Jensen, Albert — 127 silma ja Pavian, Roman — 121 silma

Püstolist laskmises: Petseri maleva grupp — 386 silma — koosseis: Einbund, Victor — 125 silma, Hermann, Arnold — 136 silma ja Puusepp, Herbert — 125 silma.

Väikekaliibril. püssist laskmises: Järva maleva grupp — 800 silma — koosseis: Rull, Ernst — 266 silma, Liiver, August — 281 silma ja Pürn, Johannes — 253 silma.

§ 3. Ühel ajal meistervõistlustega peeti „Valdeki“ laskeplatsil lahinglaskmise võistlus. Lasti 500—600 mtr. kauguselt kolme vöökuju pihta 20 lasku. Lahinglaskmises tuli esimesele kohale Narva maleva grupp järgmises koosseisus:

1. Joosep, Johan — 12 tabamust, keskmine tabamuse kiirus 18,0 sek.
2. Lellep, Olev — 11 „ „ „ „ 20,4 „
3. Orn, August — 8 „ „ „ „ 21,7 „
4. Brenner, Al-der — 8 „ „ „ „ 25,6 „
5. Kütt, Nikolai — 4 „ „ „ „ 41,0 „

Kokku grupil 43 tabamust, keskmine tabamuse kiirus 23,0 sek.

Üksikult lahinglaskmises tulid esimesele viiele kohale:

1. Vaha, Adolf, Pärnu malevast — 17 tabam. keskm. tab. kiirus 8,4 sek.
2. Kääpakaust, Alfred, Võru mal. 11 „ „ „ „ 9,0 „
3. Reise, Anton, Tartu malevast 11 „ „ „ „ 9,1 „
4. Karlson, Henrik, Petseri „ 19 „ „ „ „ 9,3 „
5. Rull, Julius, Lääne „ 11 „ „ „ „ 9,6 „

§ 7. Käesoleva aasta malevate laskemeistervõistluste tulemuste põhjal kinnitan malevate laskemeistriteks 1933. a. peale.

1. Esiküttide klassis:

Nr.Nr.	Malev	Meistrite perekonna- ja eesnimed	Tulemused		
			I osa	II osa	KOKKU
2	Tallinna	Šüts, Ernst	180	165	345
10	Harju	Tõevälja, Voldemar	150	100	250

2. I küttide klassis:

8	Võru	Peetson, August	172	165	337
14	Harju	Joakit, Karl	135	125	260

3. II küttide klassis:

Nr.Nr.	Malev	Meistrite perekonna- ja eesnimed	Tulemused			
			Lamades	Püsti	Põlvelt	KOKKU
1	Tallinna	Ende, Nikolai	82	88	71	241
8	Harju	Ruuben, Johannes	75	64	64	203

4. Esilaskurite klassis:

Nr.Nr.	Malev	Meistrite perekonna- ja eesnimed	Tulemused		
			I ja II seeria	III ja IV s.	KOKKU
1	Järva	Raadik, Bernhard	86	87	173
6	Harju	Kuusk, Edgar	84	75	159

5. I laskurite klassis:

Nr.Nr.	Malev	Meistrite perekonna- ja eesnimed	Tulemused			
			Lamades	Püsti	Põlvelt	KOKKU
1	Tallinna	Hütt, Alfred	44	23	34	101
12	Harju	Sauemägi, Leonhard	34	19	28	81

6. II laskurite klassis:

Nr.Nr.	Malev	Meistrite perekonna- ja eesnimed	Tulemused			
			I s.	II s.	III s.	KOKKU
1	Tallinna	Volmer, Otto	42	48	44	134
8	Harju	Adamson, Erich	36	35	41	112

7. Püstoli laskmises:

Nr.Nr.	Malev	Meistrite perekonna- ja eesnimed	Tulemused			
			I s.	II s.	III s.	KOKKU
1	Tallinna	Sihv, Eduard	46	41	46	133
11	Harju	Kukk, Karl	38	38	42	118

8. Väikekalibrilise püssi laskmises:

Nr.Nr.	Malev	Meistrite perekonna- ja eesnimed	Tulemused			
			Lamades	Püsti	Pölvelt	KOKKU
1	Pärnu	Laurits, Ants	97	86	93	276
14	Harju	Vederik, Karl	90	54	86	239

§ 3.

Kinnitan Harju maleva merenduspealikuks kapten-major Tiido Kraus'i arvates 1. oktoobrist s. a.

Õiendus: ljh. Nr. 306.

§ 4.

Maleva instruktor ltn. August Jakobson'i lugeda korralisel puhkusel olnuks 31. aug. kuni 15. sept. s. a.

Õiendus: ljh. Nr. 382.

§ 5.

Kinnitan kohtadele.

Ingliste komp.: Eduard Sempelson'i — 3. jao laskejuhatajaks, arvates 13. sept. 1933 a.

Kurna üks. rhm.: Osvald Meer'i — õppepealikuks; Gustav Leemann'i — 1. jaopealiku abiks; August Leitlov'i — 2. jaopealiku abiks; Joh. Mikumägi — 3. jaopealikuks ja temale abiks — kl. Eduard Vainomees'i, kõik arvates 10. sept. 1933 a.

Kehtna komp.: Villem Kleemann'i — kompanipealiku abiks; Alfred Telliskivi — kompaniõppepealikuks; Karl Vester'i — kompanivarahoidjaks ja Elmar Soobik'i — kompani sekretäriks, kõik arvates 10. augustist s. a.

§ 6.

Harju maleva koosseisust lugeda lahkunuks alljärgnevad kaitseliitlased:

Keila Tehn. komp.: Arnold Herbst — elukoha muutmise tõttu, arvates 1. sept. s. a. ja Eugen Kroon — eluk. muutmise tõttu, arvates 15. sept. 1933

a. ning Hans Reinhold — elukoha muutmise tõttu, arvates 1. IX. 1933 a.

Kohila komp.: Madis Kask — elukoha muutmise tõttu, arvates 1. VI. s. a. ja Roman Tomson — kaitsev. teenistusse mineku tõttu, arvates 15. VII. s. a.

Paldiski komp.: Johannes Palm — omal soovil, arvates 1. sept. s. a.; Osvald Nymann — kaitsev. teen. mineku tõttu, arvates 1. sept. s. a. ja Voldemar Neumann — elukoha muutmise tõttu, arvates 1. sept. s. a.

Kiiu komp.: Arnold Krall — kaitsev. teenistusse mineku tõttu arvates 1. okt. s. a.

Aruküla üks. rhm.: toetaja liige Al-der Timusk — elukoha muutmise tõttu, arvates 11. sept. 1933 a.

§ 7.

Harju maleva koosseisust lugeda lahkunuks loiu osavõtu tõttu alljärgnevad kaitseliitlased:

Rapla komp.: Johannes Kelmser — arvates 8. sept. 1933 a.

Keila Tehn. komp.: Al-der Tedre, Roland Klinker, Hans Hansu p. Pisang, Roman Veitmann, Elmar Tamm ja H. Schultson — kõik arvates 15. VIII. s. a.

Saku komp.: Karl Saar'e, arvates 1. sept. s. a.

Õiendus: ljh. Nr. 2.

§ 8.

Keila Tehn. komp. tegevliikmed — Jüri Kreekmann ja Kondrad Brehm lugeda toetajateks liikmeteks, arvates 6. sept. 1933 a.

Saku komp.: Kl. Ernst Hendrik-

son arvata toetajaks liikmeks, arvates 10. sept. s. a.

Saku komp.: toetajad liikmed August Althov ja Joh. Fiskar arvata tegevliikmeteks, arvates 10. sept. s. a.

Õiendus: ljh. Nr. 2.

§ 9.

Vabastan J. Peebo Nissi malev-konna majanduspealiku kohalt ja viin üle elukoha muutmise tõttu Maleva-Staabi komandosse, arvates 20. IX. s. a.

Õiendus: ljh. Nr. 4.

§ 10.

Harju maleva koosseisu lugeda vastuvõetuks alljärgnevad kodanikud:

Kuivajõe kompanisse: August Ruutu, arvates 10. sept. 1933 a.

Keila Tehn. komp.: Alfred Mirring ja Alfred Kala — mõlemad arvates 10. IX. 1933 a.

Nehatu komp.: Roland Tammer, Väino Palm ja Alfred Seinberg — kõik arvates 13. sept. 1933 a.

Kloostri komp.: Elmar Aarmann ja Martin Röömer — mõlemad arvates 13. IX. 1933 a.

Loksa üks. merirühma: Ernst Veidenberg, Roman Tšistjakov, Magnus Manitski ja Riidu Kask — kõik arvates 20. sept. 1933 a.

Vihterpalu üks. rhm.: Julius Averson — arvates 1. VI. 1933 a.

Kohila komp.: Artur Savii — arvates 23. sept. 1933 a. ja Julius Lord — arvates 28. aug. 1933 a.

§ 11.

Harju maleva Nehatu kompanist lugeda väljaheidetuks — kl. Rudolf Ennik, arvates 13. sept. 1933 a.

Major K. Saar.
Harju malevapealik.

Malevapealiku korraldused.

49. Avaldan teadmiseks ja täitmiseks kaitseliidu Ülema ksk. Nr. 1 § 3 — 1933. a.:

„Lahinglaskmiste ja lahinglaskmisele ettevalmistavate harjutuste läbi viimiseks panen maksma järgmise korra:

1) Lahing ja ettevalmistatavatest harjutustest peavad osavõtma kõik klassilaskurid ja kütid;

2) II klassi kütikatsele võib lubada ainult neid esilaskurisi, kes täitnud mõlemad ettevalmistuse kooli põhiharjutused;

3) iga aasta jooksul on kõik kütid ja laskurid kohustatud läbi laskma vähemalt kaks lahingsisulist laskmist;

need kes juba läbi lasknud lahing-laskmisele ettevalmistuse „põhiharjutused“, lasevad ettevalmistuse kooli „lisaharjutusi“;

4) lahingsisuliste (lahing ja ettevalmistuse) harjutuste peale luban aastas iga küti- ja klassilaskuri peale ära kulutada **30 padrunit.** Üksikute meeste lahingsisuliste laskmiste padrunit ülejääke võib kasutada lisapadrunit andmiseks teistele laskuritele ja küttidele, kes vajavad lahingsisuliste harjutuste peale rohkem laskemoona. Nende lisapadrunit arv aastas ei tohi olla iga küti või klassilaskuri kohta suurem kui 20 padrunit.

Lahingsisuliste laskmiste peale määratud padrunit ei tohi muuks otstarbeks ära kasutada ja sel alal tekkinud ülejäädid arvesse võtta padrunit nõudmisel järgmise aasta peale;

6) ettevalmistuse ja üksikmehe lahinglaskmiste tagajärjed kantakse sisse harilikus korras „Laskeraamatusse“.

50. Et oktoobrikuu pühapäevadel — 8. ja 15. kuupäeval — taktilised õppused ära jäävad, on neil päevil väga soovitatav karikavõistlusi läbi viia, sest aeg on veel võrdlemisi soe ja põllutöö enam suuri takistusi ei tee.

Kompani- ja üksikute rühmade pealikud palun 8. ja 15. oktoobril, kus kohapealsed olud raskusi ei tee, neil päevil karikavõistlusi korraldada.

K. Saar,
major, Harju malevapealik.

Tedaanded.

Avaldan teadmiseks ja täitmiseks Harju Maavalitsuse ringkirja 9. IX. s. a. Nr. 1492:

„Kuna viimasel ajal on olnud juhu-seid, kus mõne organisatsiooni poolt on jäetud registreerimata avalikud etendused, mille einelaudades kaubeldi alkohooliliste jookidega, ja hiljem asja selgumisel on tulnud määruste rikkumise pärast algatada kohtuprotsesse, — juhib maavalitsus tähelepanu Harjumaa maksunääruste (RT 5 ja 97 — 1932) § 32-le, mille põhjal kuuluvad registreerimisele ja lõbustumaksu alla kõik avalikud etendused, mille einelaudades kaubeldakse alkohooliliste jookidega, juurde arvatud koduvein, koduõlu ja muud sarnased joogid, kui need sisaldavad üle 1½ mahuprotsendi alkoholi. Vabastamise otsused sarnaste pidude suhtes on maksvusatud.

Sellel alal edaspidiste arusaamuste ja sekelduste ärahoidmiseks

maavalitsus palub kõvenda järelvalvet avalikkude ettekannete üle ja võimaluse korraldajate tähelepanu määruse nõuetele.“

K. Saar, major,
Harju malevapealik.

Õppused.

Muudatuseks „Harjulases“ Nr. 9/10 s. a. avaldatule, saavad käesoleva aasta oktoobrikuul peetud kahepoolsed taktilised ja pealikutel õppused järgmistes kohtades ja aegadel: (seega **lugeda maksvuseta**ks Harjulases Nr. 9/10 s. a. avaldatud teated ainult taktiliste õppuste kohta);

1) **21. ja 22. oktoobril s. a. „Salutaguse Sõda.“**

Traani kõrtsi ja Salutaguse as. vahelisel maaalal.

I. Sinine pool: a) Sinise poole päälikutel Saku komp. Saku ü. r., Kurna ü. r. ja Nabala komp. koguda laupäeval 21. oktoobril kell 09.00 Traani kõrtsi juure; õppuste lõpp samal päeval kell 16.00.

b) Sinise poole kõigil kaitseliitlastel, kõigist eelpool tähendatud üksustest, koguda laupäeval 21. oktoobril s. a. kell 18.00 Traani kõrtsi juure. Õppuse lõpp 22. okt. kell 15.00.

II. Roheline pool: a) Rohelise poole päälikutel Hageri komp., Kohila komp., Lohu ü. r. ja Kohila ü. r. koguda laupäeval 21. okt. kell 09.00 Salutaguse as. Õppuse lõpp samal päeval kell 16.00.

b) Rohelise poole kõigil kaitseliitlastel kõigist eelpool tähendatud üksustest, koguda laupäeval 21. okt. s. a. kell 18.00 Salutaguse as.; õppuse lõpp 22. okt. kell 15.00.

2) **21. ja 22. oktoobril s. a. „Kaberla sõda.“**

Ruu küla ja Valkla küla vahelisel maaalal.

I. Sinine pool: a) Sinise poole päälikutel Nehatu, Jõelehme, Rae, Kodasoo, Kiiu ja Raasiku komp. ning Mõigu ü. r. Koguda laupäeval 21. oktoobril s. a., kell 09.00 Ruu külasse; õppuste lõpp samal päeval kell 16.00.

b) Sinise poole kõigil kaitseliitlastel, kõigist eelpool tähendatud üksustest, koguda laupäeval 21. okt. s. a. kell 18.00 Ruu külasse; õppuse lõpp 22. okt. kell 15.00.

II. Roheline pool: a) Rohelise poole päälikutel Loksa ü. r., Anija, Kõnnu ja Kolga komp.

Koguda laupäeval 21. oktoobril s. a. Valkla kõrtsi juure kell 09.00; õppuste lõpp samal päeval kell 16.00.

b) Rohelise poole kõigil kaitseliitlastel, koguda kõigist eelpool tähendatud üksustest laupäeval 21. okt. s. a. kell 18.00 Valkla kõrtsi juure. Õppuse lõpp 22. okt. s. a. kell 15.00.

3) **21. ja 22. oktoobril s. a. „Hüüru sõda.“**

Keila alevi ja Harku vahelisel maaalal.

I. Sinine pool: a) Sinise poole päälikutel Keila tehn., Keila I, Saue komp. ja Pääsküla-Tänasilma ü. r. koguda laupäeval 21. okt. s. a. kell 09.00. Keila alevi rahvamajja; õppuse lõpp kell 16.00.

b) Sinise poole kõigil kaitseliitlastel, kõigist eelpool tähendatud üksustest, koguda laupäeval 21. okt. s. a. kell 18.00 Keila alevi rahvamajja; õppuse lõpp 22. okt. kell 15.00.

II. Roheline pool a) Rohelise poole päälikutel Harku komp. ja Väana ü. r. koguda laupäeval 21. okt. kell 09.00 Harku vallamajja. Õppuse lõpp samal päeval kell 16.00.

b) Rohelise poole kõigil kaitseliitlastel, Harku kompaniist ja Väana ü. r. koguda laupäeval 21. okt. s. a. kell 18.00 Harku vallamajja, õppuse lõpp 22. okt. kell 15.00.

4) **21. ja 22. oktoobril s. a. „Kaerepere-Nurme sõda.“**

Kehtna mõisa ja Rapla alevi vahelisel maaalal.

I. Sinine pool: a) sinise poole päälikutel Kehtna, Järvakandi, Raiküla ja Valtu komp. koguda laupäeval 21. okt. s. a. kell 09.00 Kehtna mõisa, õppuse lõpp samal päeval kell 16.00.

b) Sinise poole kõigil kaitseliitlastel, kõigist eelpool tähendatud üksustest, koguda laupäeval 21. okt. s. a. kell 18.00 Kehtna mõisa; õppuse lõpp 22. okt. kell 15.00.

II. Roheline pool: a) Rohelise poole päälikutel Rapla, Kabala, Hagudi k. ja Rapla tehn. k-do. Koguda laupäeval 21. okt. s. a. kell 09.00 Rapla alevi seltsimajja; õppuse lõpp samal päeval kell 16.00.

b) Rohelise poole kõigil kaitseliitlastel, kõigist eelpool tähendatud üksustest koguda laupäeval 21. okt. s. a. kell 18.00 Rapla alevi seltsimajja; õppuse lõpp 22. okt. kell 15.00.

5) 28. ja 29. oktoobril s. a. „Ravila sõda.“

Pikavere as. ja Kose vahelisel maaalal.

I. Sinine pool: a) Sinise poole päälikutel Aruküla, Alavere, Peningi komp ja Vaida ü. r. koguda laupäeval 28. oktoobril s. a. kell 09.00 Pikavere as.; õppuse lõpp samal päeval kell 16.00.

b) Sinise poole kõigil kaitseliitlastel kõigist eelpool tähendatud üksustest, koguda laupäeval 28. oktoobril s. a. kell 18.00 Pikavere as.; õppuse lõpp 29. okt. kell 15.00.

II. Roheline pool: a) Rohelise poole päälikutel Kuivajõe, Ravila, Triigi k. ja Tuhala ü. r., koguda laupäeval 28. oktoobril s. a. kell 09.00 Ravila as.; õppuse lõpp samal päeval kell 16.00.

b) Rohelise poole kõigil kaitseliitlastel, kõigist eelpool tähendatud üksustest, koguda laupäeval 28. oktoobril s. a. kell 18.00 Ravila as.; õppuse lõpp 29. okt. s. a. kell 15.00.

6) 28. ja 29. oktoobril „Kasvando sõda.“

Juuru vallamaja ja Kaiu as. vahelisel maaalal.

I. Sinine pool: a) sinise poole päälikutel Järlepa ja Juuru komp. koguda laupäeval 28. okt. s. a. kell 09.00. Juuru vallamaja. Õppuse lõpp samal päeval kell 16.00.

b) Sinise poole kõigil kaitseliitlastel mõlemast eelpool tähendatud üksustest, koguda laupäeval 28. okt. s. a. kell 18.00 Juuru vallamaja. Õppuse lõpp 29. okt. s. a. kell 15.00.

II. Roheline pool: a) Rohelise poole päälikutel Kaiu, Inglise, komp. ja Kuimetsa ü. r. Koguda laupäeval 28. okt. s. a. kell 09.00 Kaiu as.; õppuse lõpp samal päeval kell 16.00.

Rohelise poole kõigil kaitseliitlastel kõigist eelpool nimetatud üksustest, koguda laupäeval 28. okt. s. a. kell 18.00 Kaiu as. õppuse lõpp 29. okt. s. a. kell 15.00

7) 28. 29. okt. s. a. „Munalaskme sõda“

Vasalemma as. ja Nissi alevi vahelisel maaalal.

I. Sinine pool: a) Sinise poole päälikutel Riisepere, Varbola Kernu, Laitse komp. ja Ella-maa ü. r. koguda laupäeval 28. okt. s. a. kell 09.00 Nissi alevi

seltsimajja; õppuse lõpp samal päeval kell 16.00.

b) Sinise poole kõigil kaitseliitlastel kõigist eelpool tähendatud üksustest, koguda laupäeval 28. okt. s. a. kell 18.00 Nissi alevi seltsimajja; õppuse lõpp 29. okt. s. a. kl. 15.00.

II. Roheline pool: a) Rohelise poole päälikutel Kloostri, Harju-Risti komp., Vihterpalu ja Nõva ü. r. koguda laupäeval 28. okt. kell 09.00 Vasalemma; õppuse lõpp samal päeval kell 16.00

b) roheline poole kõigil kaitseliitlastel, kõigist eelpool tähendatud üksustest koguda laupäeval 28. okt. s. a. kell 18.00 Vasalemma as.; õppuse lõpp 29. okt. s. a. kell 15.00.

Kõigil kaitseliitlastel kaasavõtta leiba kaheks päevaks (tasuta välja ei anta — saab osta einelaudadest) supilusikas, joogikruus, sööginõu (võib mitme peale ühine olla) ja nuga.

K. Saar, major,
Malevapealik.

Kehaline kasvatus.

Raskejõustiku kursused maleva raskejõustiku instruktori A. Kukk'e juhatusel on:

4	okt. s.a. kl.	17.00	Jõelehtme kompanis (rahvamajas).
5.	" "	20.00	Riisipere kompanis (rahvamajas).
6.	" "	18.00	Kohila üks. rühmas (rahvamajas).
9.	" "	19.00	Aruküla üks. rühmas (koolimajas).
10.	" "	18.00	Keila kompanides (seltsimajas).
11.	" "	19.00	Kaiu kompanis (klubi ruumides).
12.	" "	18.00	Kohila üks. rühmas (rahvamajas).
13.	" "	18.00	Keila kompanides (klubi ruumis.)
14.	" "	20.00	Keila kompanis — rahvusvahelised maadlusvõistlused.

15. okt. s. a. kl. 15.00 Kohila üks. rühmas — rahvusvahelised maadlus- ja tõstevõistlused.

K. Saar, major,
Harju malevapealik.

Suusaspordi ja kodumaa suusatõotuse arendamise eesmärgil kogus kaitseliidu peastaap andmeid maleva suusameistrite asukohast, nende poolt valmistatavate suuskade arvust ja hinnast, et laiematele hulkadele teatavaks teha suusameistrite olemasolu, nende asukohti ja seega luua suusameistritele soodsamaid võimalusi valmistatud suuskade realiseerimiseks.

Samal eesmärgil korraldab kaitseliidu peastaap Tallinnas 15.—17. detsembrini s. a. suusaspordi näituse kus ka suusameistritele on võimaldatud esineda oma tööde väljapanekutega.

Suusaspordi näitusel esinejatel, tulevad väljapanekud saata Tallinna, Kaarli t. 8, Kaitseliidu peastaabi nimele, hiljemalt 7. detsembriks s. a., ühtlasi juurde lisades esemete hinnad ja märkuse nende esemete müüdavuse või mittemüüdavuse kohta.

Ühtlasi teatan, et kaitseliidu peastaap saatis maleva suusameistritele küsimuslehed täitmiseks, mida palun täidetult kaitseliidu peastaabile tagasi saata hiljemalt 25. oktoobriks s. a.

K. Saar, major,
Harju malevapealik.

Allüksustepealikute korraldused

Saku as. üks. rühma kaitseliitlastele.

Saku as. üks. rühma karikavõistlus peetakse 8. oktoobril s. a. kell 10.00 rühma laskerajal. Kohtunikudeks on palutud Saku kompaniist vanem kohtnikuks komp. plk. E. Marmor ja kohtun.: pealikud J. Esko ja M. Triimann.

A. Veldemann
Rhm. pealik.

Vaida üks. rühma kaitseliitlastele.

Vaida üks. rühma karikavõistlus peetakse 8. oktoobril s. a. kell 10.00 Vaida laskerajal.

Ilumine rühma tegevliikmetel eranditult sunduslik.

A. Veinberg
Rhm. pealik.

Kiiu kompani kaitseliitlastele.

Kiiu kompani karikavõistlus peetakse 8. oktoobril s. a. kell 09.00 kompani laskerajal.

Ilmumine kõigil tegevliikmetel sunduslik.

I. Itäl
Komp. pealik.

Kloostri komp. kaitseliitlastele.

Kloostri kompani karikavõistlus peetakse I. ja III. rühmal 15. oktoobril s. a. kell 12.00 Kloostri laskerajal. II. ja IV. rühmal 22. oktoobril s. a. kell 12.00 Kloostri laskerajal. Ilmumine tegevliikmetel sunduslik.

V. Bollmann
Komp. pealik.

Ingliste kompanile.

Ingliste kompani III. jao laskeharjutused on Paluküla laskerajal iga kuu esimesel pühapäeval kella 11.00 kuni 14.00.

I. Liiver
Komp. pealik.

Keila tehn. II. kompani kaitseliitlastele.

Kompani kontrollaskmine peetakse 8. oktoobril s. a. kell 10.00 Keila laskerajal.

O. Kilgas
Komp. pealik.

Harku kompani kaitseliitlastele.

Harku kompani karikavõistlused peetakse: 1., 8. ja 15. oktoobril s. a. algusega 09.00 „Tasuja“ laskerajal.

A. Suharohv.
Kompanipealik.

Varbola kompani kaitseliitlastele.

Kompani karikavõistlus peetakse 22. oktoobril s. a., algusega kell 10 hommikul, millest kõigil kaitseliitlasil tingimata osa võtta.

O. Vahter.
Komp. plk.

Naiskodukaitse ala.**Harju malevapealiku käskkiri.**

Nr. 26.

Tallinnas, 5. septembril 1933. a.

§ 1.

Minu ksk. Nr. 23 § 1 — 1933. a. (Harjulane Nr. 7/8) on eksikombel Naisk. Keila tehn. kompani jaoskonna esinaiseks kinnitatud O. Kilgas, peab olema O. Kuljus.

§ 2.

Lugeda asutatuks Naiskodukaitse **Kuimetsa jaoskond**, arvates 12. augustist s. a.

§ 3.

Kinnitan naiskodukaitse jaoskonnade valitud juhatused ja revisjoni-komisjonid koosseisus:

1) **Naisk. Kuimetsa jaoskonna** ajutine juhatus: esinaine Helmi Sosi, sekretär Lilli Vundermann ja juhatuse liige Linda Ruudi, arvates 12. aug. s. a.

2) **Naisk. Tuhala jaoskonna** juhatus: uueks juhatuse liikmeks Helmi Uus, arvates 6. aug. s. a.

3) **Naisk. Rodasoo jaoskonna** juhatus: esinaine S. Roos, esinaise asetäitja A. Lahesalu, sekretär Linda Lustberg, sekretäri asetäitja A. Pihlakas ja laekuriks E. Bachmann, kõik arvates 21. juulist s. a.

4) **Naisk. Laitse jaoskonna** juhatus: esinaine E. Gutmann, sekretär S. Prinkfeldt, sekret. asetäitja P. Viiman, esinaise asetäitja M. Jerlet, laekur H. Loikant. Revisjoni komisjon: L. Einberg, M. Gefria ja A. Jerlet — kõik arvates 23. aprillist s. a.

5) **Naisk. Valtu jaoskonna** juhatus: esinaise asetäitja H. Kensap, laekur J. Säärekõnno ja sekretäri asetäitja M. Mudi, arvates 9. apr. s. a.

6) **Naisk. Kohila jaoskonna** juhatus: L. Pauklin, E. Treufeldt ja Andressel. Revisjoni komisjon: S. Stillverk, A. Poomann ja H. Tammann — kõik arvates 22. aprillist s. a.

§ 4.

Kinnitan Naisk. Kolga jaoskonna ajutiseks esinaiseks kuni uute valimiseni H. Jalakas'e, arvates 15. aug. s. a.

Õiendus: ljh. Nr. 21.

§ 5.

Abiellusid ja uuteks perekonna nimeks omasid alljärgnevad naiskodukaitse liikmed:

Alavere jaosk. liikmed: Johanna Soome, uueks perekonnanimeks „Raagul“ ja Eugenie Lilleväli, uueks perekonnanimeks „Päss“.

Triigi jaosk. liige Helene Männik, uueks perekonnanimeks „Kristal“.

§ 6.

Naisk. Riisipere jaoskonna liige Salme Treibek on abiellunud ja uueks perekonna nimeks omanud „Simson“.

Ühtlasi lugeda S. Simson naisk. Riisipere jaoskonnast üleviiduks Keila II jaoskonda, arvates 1. aug. s. a.

§ 7.

Naisk. Kolga jaoskonna esinaine P. Schnell lugeda üleviiduks Linnaümbruse malevk. st. jaoskonda, arvates 15. aug. 1933. a.

Õiendus: ljh. Nr. 21.

§ 8.

Naisk. Harju ringkonnast lugeda **lahkunuks** alljärgnevad naiskodukaitse liikmed:

Rapla jaoskonnast: M. Konks — elukoha muutmise tõttu, arvates 1. juulist s. a.

Laitse jaoskonnast: Anete Viimann ja Ida Viikmann, arvates 20. maist s. a.

Valtu jaoskonnast: M. Laiapea — elukoha muutmise tõttu, arvates 2. juulist s. a.

Anija jaoskonnast: A. Muugamäe — omal soovil, arvates 16.VII. s. a.

Tuhala jaoskonnast: A. Topasia — elukoha muutmise tõttu, arvates 16. juulist s. a.

Vaida jaoskonnast: Alide Selks — omal soovil, arvates 7.VI s. a.

Raiküla jaoskonnast: Leida Tiitum — elukoha muutmise tõttu, arvates 15. aug. 1933. a.

§ 9.

Naisk. Harju rirkonda lugeda **vas-tuvõetuks** alljärgnevad kodanikud:

Kuimetsa jaoskonda: Helmi Sosi, Lilli Vundermann, Linda Ruudi, Hilda Vaba, Elvine Peltoff, Ella Grauberg, Linda Gõnnert, Leili Oras, Pauline Holmström, Linda Ornefeldt ja Ella Kütšen — kõik arvates 12. aug. 1933. a.

Valtu jaoskonda: Rose Kiviselg, arvates 26. aug. 1933. a.

Harku jaoskonda: Aino Tasson, arvates 1. sept. 1933. a.

Saku jaoskonda: Maria Lindmann, arvates 15. aug. 1933. a.

Anija jaoskonda: Milli Eert ja Veera Einstein — mõlemad arvates 15. aug. 1933. a.

Kodasoo jaoskonda: I. Kutsmann, Alma Pihlakas, Linda Lustberg, Salme Roos, Ella Roos, Helene Koik, Velly Koik, A. Lahesalu, Lydia Muria, Elfriede Bachmann, Meeta Kuuse ja Johanna Meigas — kõik arvates 15. aug. 1933. a.

Rapla jaoskonda: Juuli Reinart, Maria Allik-Starkopp ja Anna Tisler — kõik arvates 26.VII.1933. a.

Aruküla jaoskonda: L. Kolberg — arvates 5. sept. 1933. a.

Vaida jaoskonda: Liisa Roosmann, Leida Misler — mõlemad arvates 26.VII.1933. a.

Keila tehn. komp. jaosk.: Elisabeth Anni — arvates 15. aug. 1933. a.

Valtu jaoskonda: Hilda Boobus, Hilda Karubach, Vilhelmine Nõmmik, Ella Siim — kõik arvates 26.VII.1933. a.

K. Saar
major, Harju malevapealik.

Toidustamine.

Taktikalistel õppustel on toidustajateks ja einelaudade korraldajateks järgmised naiskodukaitse jaoskonnad:

I. 21. ja 22. okt. s. a. „Salutaguse“ taktikalisel õppusel:

1. lõuna toidu valmistab Salutaguse as. — Kohila jaoskond 250 inimesele;

2. hommiku- ja õhtueine valmistavad ning einelauad korraldavad:

a) Salutaguse as. — Lohu jaoskond 130 inimesele;

b) Traanil — Saku valla jaoskond 120 inimesele.

II. 21. ja 22. okt. s. a. „Kaberla“ kahepoolisel taktikalisel õppusel:

1. lõuna toidu valmistab Kaberla külas Jõeletme jaoskond 300 inimesele;

2. hommiku- ja õhtueine valmistavad ning einelauad korraldavad:

a) Ruu külas — Nehatu jaoskond 160 inimesele;

b) Valkla külas — Kodasoo ja Kiiru jaoskonnad 140 inimesele.

III. 21. ja 22. okt. s. a. „Hüüru“ kahepoolisel taktikalisel õppusel:

1. lõuna toidu valmistab Hüüru as. Keila I komp. jaoskond 260 inim.;

2. einelauad korraldavad ning hommiku- ja õhtueine valmistavad:

a) Harku vallamajas — Harku jaoskond 120 inimesele;

b) Keila alevis — Keila 2. tehnikomp. jaoskond 140 inimesele.

IV. 21. ja 22. okt. s. a. „Kaerepere—Nurme“ kahepoolisel taktikalisel õppusel:

1. lõuna toidu Kaerepere külas valmistab Valtu jaoskond 280 inimesele;

2. einelauad korraldavad ja õhtuning hommikueine valmistavad:

a) Kehtna mõisas — Kehtna jaoskond 150 inimesele;

b) Rapla alevis — Rapla jaoskond 130 inimesele.

V. 28. ja 29. okt. s. a. „Ravila“ kahepoolisel taktikalisel õppusel:

1. lõuna toidu valmistab Ravila as. Triigi jaoskond 300 inimesele;

2. einelauad korraldavad ja õhtuning hommikueine valmistavad:

a) Ravila as. — Ravila jaoskond 160 inimesele;

b) Pikavere as. — Peningi jaoskond 140 inimesele.

VI. 28. ja 29. okt. s. a. „Kasvando“ kahepoolisel taktikalisel õppusel:

1. lõuna toidu valmistab Kasvando külas — Juuru jaoskond 170 inim.;

2. einelauad korraldavad ning õhtuja hommikueine valmistavad:

a) Kaiu as. — Kuimetsa jaoskond 90 inimesele;

b) Juuru al. — Järlepa jaoskond 80 inimesele.

VII. 28. ja 29. okt. s. a. „Munaslaskmäe“ kahepoolisel taktikalisel õppusel:

1. lõuna toidu valmistavad Riisipere ja Harju-Risti jaoskonnad 300 inimesele;

2. einelauad korraldavad ja õhtuning hommikueine valmistavad:

a) Vasalemma as. — Kloostri jaoskond 150 inimesele;

b) Nissi al. — Varbola jaoskond 150 inimesele.

Üldised korraldused.

1. Kõigil taktikalistel õppustel lõuna toit tuleb valmistada pühapäeval kella 15.00-ks.

2. Õhtueine esimesel õppuse päeval (laupäeval) on kell 21.00 ja hommikueine teisel päeval (pühapäeval) kell 05.00.

3. Einelauad tuleb korraldada nii, et pealikul esimesel õppuse päeval (laupäeval) oleks võimalik kl. 16.00-ks einelauast saada teed ja võileibu.

Kõigil naiskodukaitse liikmell kaheks päevaks leiba kaasa võtta, sest leiba tasuta välja ei anta, küll saab aga osta einelaudadest.

Samuti kõigil kaasa võtta lusikas, nuga, joogikruus ja sööginõu (viimane võib mitme peale ühine olla).

Märkus: Üldkorraldajad määrab ja annab tarbekorral juhtnõore ringkonna juhatus.

Samariitlasi määrán:

1. „Salutaguse“ taktikal. õppustele Kohila jaosk. 2 — Salutaguse as. ja Kurna ning Saku as. jaosk. á 2 samariitlast Traanile.

2. „Kaberla“ taktikal. õppustele — Rae jaosk. 2 samar. Ruu külla ja Anija jaosk. 2 samar. Valkla külla.

3. „Hüüru“ taktikal. õppustele — 2 samar. Harku jaosk. Harku valla-majja ja 2 samar. Keila 2 tehnikomp. jaosk. Keila seltsimajja.

4. „Kaerepere—Nurme“ taktikal. õppustele: 2 samar. Kehtna jaosk. Kehtna mõisa ja 2 samar. Rapla jaosk. Rapla tuletõrje seltsimajja.

5. „Kasvando“ taktikal. õppustele — 4 samar. Juuru jaoskonnast Juuru al. seltsimajja.

6. „Munaslaskme“ taktikal. õppustele 2 samar. Laitse jaosk. Nissi al. seltsimajja ja 2 samar. Kloostri jaosk. Vasalemma as.

Määratud samariitlastel tuleb ülevalpool nimetatud kohtades kohal olla esimesel õppuse päeval (laupäeval) kell 18.00.

Kaasa võtta iga kahe samariitlase peale sanitarpaun tarvilikkude rohtudega, sidumismaterjaliga ning abinõudega.

K. Saar
major, malevapealik.

Jaoskondade esinaistele.

Palun jaoskondi teatada maleva staapi 1. novembriks s. a., kus soovitakse eeloleval talvel samariitlaste kursusi korraldada.

M. Voore
Ringk. esinaine.

Noorte kotkaste aja.

Harju poisid tulid kõigeparemaks malevaks üleriiklises õppelaagris.

Peale selle veel — võiduks suur hõbekarikas.

Nüüd siis meie Harju noorte kotkaste peres omame tõenduse selle kohta, et seda, mida püüame, on võimalik kätte saada. Ainult püsivat, raugemata tahet ja pingutatud jõudude väljapanekut on tarvis.

Meie poisid üle maleva, aga ka nende vanemad ning kaitseliit ja kodukaitse, kelle üksused ju ka meie poisse nagu oma lasteks peavad, on vist juba omal ajal ajalehtedest kuulnud Harju kotkapoiste edust.

Ega see polnud nii lihtne saavutada. Noorte kotkaste üleriiklisse õppelaagrisse Viimsis 13—18. juulini s. a. oli ju iga noorte maleva saanud oma esinduse. Nii, et 15 maleva poisid asutasid suurele õppelaagri väljale oma alllaagrid, kus siis lahti läks pinev võistlus kõigi meie maakondade ja tähtsamate linnade poiste eriosavuse, hoolsuse ja korralikkuse vahel.

Harju poisse oli suhteliselt väga vähe välja ilmunud, ainult 15 poissi oli meid, sel ajal, kui näit. Võru maleva saanud oli 70 poissi! Igatahes, Peastaap ootas Harjumaalt, kuna õppelaagri koht meie piirides, palju enam poisse tulema.

Aga ilmunud 15 poisil tulid läbi-
teha küllalt kibedad päevad. Puhtuse,
korralikuse ja täpsuse nõudmised
Viimsi laagris olid mitukorda valju-
mad, kui seda näit. vanemad mehed
õppekompaniides ja sõjakoolides on
näinud. Siis aga veel tuli välja pan-
na kõik omad oskused laagriehituste
ja kaunistuste alal. Meie poisid, kes
Viimsi laagri läbitedgid, võivad vist
ausalt tunnustada, et nii pinevaid
ja pingutavaid päivi nende elus
veel polnud olnud. Aga see vaev
kandis rikkaliku vilja — kõigi teiste
malevate poistele näidati ja seletati
laagritarkuste tundidel meie „ilma
ühegi naelata telki.“ Meie teises
võistlustelgis, kus Keila poisid elasid,
oli ikka murruna vaatajaid. Lõpu-
hindamiseks aga — Harju maleva
tunnustati õppelaagri kõige-
paremaks malevaks! Ühe
meie riidevabriku poolt oli väljapan-
dud suur hõbekarikas malevale, kes
kõigeparemat tööd pioneerilal näi-
tab. Kuna meie laagri ehituste juu-
res pioneerilal ja laagritarkuste
tundmine enam väljendus, kui teistel
määrati ka see pioneertööde eriauh-
hind Harju malevale.

Mida annavad need 2 auhinda:

1) Harju poistele, kes laagri kaasa-
tegid — elus ilusa mälestuse pineva-
test päevadest, kus meie kõik ühe
eest ja üks kõigi eest, Harjumaa au
kaitsesime. Ja teadmise, et mõnikord
rasked ja vaevarikkad päevad tagant
järele eluksajaks huvitavaks ja arm-
saks jäävad.

2) Harju kõigile poistele — tead-
mise, et püsivus ja visa tahe viib
sihile, et meie oma rühmades teeme
tööd, mis vilja kannab, et aga ka
teistes malevates käib kõva töö ning
neil meist mõõdamine enam raske
ei ole,

3) meie rühmade juhtidele — õn-
nestava teadmise, et nende külv
viljakandjale pinnale langeb, et nad
poiste sarnaste tunnustega kasvata-
mises ülesehitavat, positiivset tööd
teevad,

4) meie poiste vanematele ja kodus-
tele — teadmise, et meie rühmades
poisid mitte lihtsalt lulli ei löö, vaid
mängumeelolus elupinevuseks ja
püsivuseks küpsevad,

5) Harju kaitseliidu ja naiskodu-
kaitse tegelastele ja üksustele —
teadmise, et armastus ja kaasabi, mis
nad Harju poistele ülesnäitavad, tühja
ei ole jooksnud, vaid nad tegevuseks
on ergutanud ja kaasaaitanud poiste-
väele, kelle saavutusi ka väljapoolt
hinnatakse. See on mõjuvaks tänuks,

kui meie seda öelda võime, K. L.
Harju malevapealikule ja staabile,
aga ka kõigile naiskodukaitsjatele,
kes meie väikestesse laagritesse on
tulnud meid toitma.

Poisid, ettearvamata ja suur oli
Harju poiste edu seekord.

Kas võib see ainsaks ja viimaseks
jääda?!

Nüüd, oma kord saavutatud võitude
üle kindlad olles, algame siis uuel
kooliaastal siblimist ja rassimist igas
rühmas.

Kas teie rühmas ka?

Olev Reinthal,
N. K. Harju maleva plk.

Harju nooredkotkad!

Rinnad tulvil täis sädelevat noo-
rustuld ja raugemata kindlat tähet
võita kõik eluteel varitsevad rasku-
sed, asute jälle tarkuse salvede juure
koguma tõeteri tulevaks meheeaks,
et olla väärt ja võimelised edasi
arendama ja kaitsma seda ülimat
vara, mis teile on käte võitnud teie
kallid vanemad ja mille eest vanku-
mata on võidelnud teie unustamata
esivanemad — kalli kodu vabadust!

Seades sammud kõigile kalliks saa-
nud kooli poole, asuge teele teadmi-
sega, et eesmärgile viib vaid püsiv
ja järjekindel töö, mis ikka on olnud
igasuguse edu alus. Töötame kindla
teadmise, et ajaratas veereb
ainult edasi ja katsume otstar-
bekohaselt ära kasutada iga silma-
pilku, mis enam kunagi ei tule tagasi.

Eelolevaks kooliaastaks, Harju noo-
red, jõudu tööle!

Kuid töö ei toimu ainult koolipin-
gil. Koolis vaid õpime tundma neid
suuri tarkuse tagavarasid, mis aasta-
tuhandete jooksul on leiutanud in-
mese otsiv ja uuriv vaim ja mis
järeltulevate põlvete jaoks on kirja
pandud paljudesse tarkuse salvedesse
— raamatutesse.

Minu noored sõbrad, vähe on sel-
lest, et meie neid lugematuid varasid
tundma õpime, meie alaline püüd
olgu kõik kogutud teadmised kasuli-
kult tööle rakendada ja nende abil
võimalikult rohkem luua uusi vara-
sid. Sellega tuleb harjuda maast
madalast. Tuleb harjuda õppima ka
elust ja elule peame oskama osa
anda sellest, mis õpitud raamatuid.
Alles siis võime loota edule.

Vaatame ringi oma lähemas üm-
bruses. Ehk leidub midagi, millega
vabal ajal suudab toime tulla NK
rühm ühisel jõul. Tahaksin seda

küsimust algatada. Iga rühm valib
oma kodukohas mõne üldkasuliku
jõukohase ettevõtte oma eeloleva
aasta töökavasse, koostab tema kohta
töö kirjelduse-plaani, saadab selle
maleva staapi ja asub kodu ta läbi-
viimisele. Rühmale, kes esitab kõige
parema idee ja selle teostab korra-
likult, määratakse auhinnaks koguteose
„Eesti maa, rahvas ja kultuur.“

Sitkust, püsivust ja head tahet
Harju poistel on; seda tõendavad
suviste laagrite tulemused. Aga ärme
unustame et kätte võidetud auhinnad
kohustavad värsket jõuga ja raugemata
tahtega uuesti tööle asumata, sest
neid tuleb kaitseda viimase võit-
maluseni.

Kas või tulest ja veest läbi —
tahtejõudu meil ju on!

Kotkas kunagi ei kurda,
Kui on raskused ees teel,
Neid tal aitab maha murda
Kindel tahe, julge meel!

Kõigile noorte juhtidele suurim
noorkotkalik tänu tehtud töö eest ja
palju jõudu ja head tahet edaspidi-
seks tööks!

Olgu meie eneste igapäevased
mured kui suured tahes, noorte tule-
vik kohustab meid kaasa tõmbama
täie jõuga!

Sest seda teeme ju isamaa ja tema
laste õnne nimel.

Ed. Kansmann
Noorte kotkaste
Harju malevavanem.

Õppetöö Harjumaa rahvaülikoolis,
Kose-Ravilas, eeltuleval 1933/34. õppe-
aastal algab kesknädalal, 15. novemb-
ril 1933. a. ja kestab maikuuni.

Kooli õpilasiks võetakse mõlemast
soost vähemalt algkooli eelharidusega
(soovitav täienduskooli lõpetajad)
maanoori alates 18 aasta vanadusest
(erandeid vastuvõtul hariduse ja va-
nuse suhtes tehakse enamarenuile
õpilasile).

Kool töötab Põhjamaade maarahva-
ülikoolide põhimõttele ja tema üles-
anne on: kasvata oma kodule,
seltskonnale ja kodumaale väärilikke
ja teovõimsaid kodanikke.

Õppe- ja kasvatustöö toimub inter-
naadis elades teoreetiliselt ja prakti-
liselt. Erilist rõhku pannakse iseseis-
vale tööle: esinemised, referaadid,
tööd õpperingides, kõned jne.

Koolis käsitatakse: kõlbluse-, usu- ja
ilmavaate küsimusi, eesti kirjandust,
rahvaluulet, kodaniku- ja ühiskonna
teadust, ajalugu, põllumajanduslist
matemaatikat, kodumaa maatulun-
dust, tervishoidu, põllumajandust:

mullandust ühes väetusõpetusega, taime-, tera- ja juurevilja kasvatust, aiandust, mesindust, maaparandust, loomakasvatust ühes toitmiseõpetusega, loomatervishoidu, sea- ja linnukasvatust, metsandust, põllutööriistade ja masinate tundmist ja käsitamist jne. Seltskonnategevust: seltskondlist kasvatust, seltside ja ühingute asutamist, asjaajamist, kirjavahetust ja raamatupidamist, kõnekunsti, lavakunsti, laulmist, muusikat, koorijuhtimist, ühistegevust jne., naisõpilastele majapidamist, toitmiseõpetust, kodude korrastust, lastehoidu, käsitööd, tikandust, rõivaõmblust ja kangakudumist jne., meesõpilastele: puu-, raua-, vits-, kõite-, naha- harja- jne. töid. Ainete valikul ja käsitamisel arvestatakse õpilaste soovidega ja nende hariduslise tasemega.

Õpetus, korter, küte ja valgustus on tasuta; ühisköök umbes Kr. 10. — kuni 12. — kuus.

Õpilasi registreeritakse Harjumaa rahvaülikooli büroos, Tallinna, S. Roosikrantsi nr. 12, kust saab ka lähemaid andmeid.

On väga soovitatav ja tarvilik, et kaitseliitlased ja naiskodukaitseliikmed, kellel võimalik, täiendaks oma teadmisi ja oskusi Harjumaa rahvaülikoolis, mis väga vajalikud igapäevases elus-olus, töös-tegevuses perekonnas ja seltskonnas.

K. Saar,
major, Harju malevapealik.

Kodutütarde ala.

Kodutütarde Harju ringkonna vanema teated

Nr. 4.

Tallinnas, 26. septembril 1933.

§ 1.

Saabunud on sügis, alanud koolitöö. Elu koolimajades kihab ja keeb jälle, säravad õpihimulised silmad — rõõmustavad üksteist, õpetajaid ja vanemaid.

Algab ka uuesti töö kodutütarde peres. Sel puhul palun kõiki kodutütarde juhte võtta vastu minu südamlikumad soovid seks, et jatkaks Teil palju kannatust ja jõudu kanda vabatahtlikult endale võetud, kuid seda vastutusrikkamaid kohustusi, et tööl oleks edu ja hoogu. Käesolev aeg nõuab rohkem kui kunagi varem meelegi kindlust ning moraalselt tegevust, selget silma ja sügavat armastust, et aidata kasvatada meie õigeid kodumaa tütreid, tulevase eesti ema-

sid ja naise, kes oskavad ja tahavad varjata ülimalt ja kallimat siin maailmas — oma kodu, kes on valmis kaitsma kodu ja kodu õnne ning ei keeldu seks ohvrite kandmisest.

Meie kodutütarde juhte nende õilsa töö tegemisel ei tohi heidutada ükski raskus, ka selle töö halvaks panu nendelt, kes ei tunnista kaitseliidu, naiskodukaitse, noorte kotkaste ja kodutütarde väärtuslikku isamaalist tööd ja valmis on takistama seda. See on võõras vaim, mis tahab tõkestada meie tublit ja ausat tööd kodumaa hääks. Kuid me ei lase seda võõrast vaimu enda keskele, vaid jatkame oma tööd endisest hoogsamalt ja jõudsamalt.

Kodutütardele palju jõudu ja hädaltahmist kõige hää vastuvõtmiseks oma juhtidelt.

Harju ringkonna kodutütarde pere töö oli möödunud hooajal väga viljarikas. Usun, et eesoleval hooajal tuleb juurde uusi jaoskondi ja rühmi, kes asuvad töösse sama innu ja armastusega. Jaoskondade, rühmade ja salgakade ellukutumiseks palun teatada.

§ 2.

Paldiski jaoskonna vanema kohalt lahkub pr. J. Peterson elukoha muutuse tõttu arvates 1. okt. k. a.

Pr. J. Petersoni lahkumisest sellelt juhi kohalt on südamest kahju, sest pr. Peterson oskas ja suutis tabada töö õiget hinge ja elas sellele tööle. Kui ta ise lausub oma lahkumistaandes, et Paldiski Kodutütarde seas veedetud päevad ja tunnid jäävad särava pärleina tema mälestuskangasse, siis on see parim takistus selle töö tulemusist ja viljast. Sügavam tänu tehtud töö eest. Lahkumisekurbust trööstib teadmine, et pr. Petersoni uus elukoht, Jõeletme, on Harju ringkonnas, ja et uues elukohas jätkab pooleli jäänud tööd meie eesti naise kasuks.

§ 3.

Lugeda asutatuks kodutütarde Kiiu jaoskond, arvates 1. maist s. a.

Naiskodukaitse Harju ringkonna juhatus kinnitas kodutütarde Kiiu jaoskonna vanemaks Aino Lehe, arvates 1. maist s. a.

§ 4.

Ilmus trükist Anna Raudkatsi koostatud „Tütarlaste mänguraamat“, mis täidab selle tühja koha ja täidab hästi, mis andis end tugevasti tunda kodutütarde juhtidele mängude alal. Naiskodukaitse Harju ringkonna ju-

hatus otsustas anda ühe raamatu igale kodutütarde jaoskonnale tarvitada. Saab neid raamatuid Harju maleva sekretärialt allkirja vastu. Kodutütarde juhte palun võtta see raamat tarvitusele.

§ 5.

Minu kõnetunnid alates 1. okt. on igal kolmapäeval kella 11—12 Harju maleva staabis. Kodutelefon on nr. 437-55, aadress Girgensoni 23—2.

Helene Johani,
Kodutütarde Harju ringkonnavanem.

Kodutütarde järgukatsete kavad.

Kandideerija (8—9 a.) liige teab:

1. kes on kodutütar;
2. kodutütarde tervitamist (2 tervit);
3. kohustusi üksteise vastu (vastastikune tervitamine);
4. kohustusi vanemate isikute vastu;
5. puhtuse tarviduse algnõudeid (silmnägu, käed, küüned, hambad, saabaste puhastamine, sisse tulles jalgu pühkida);
6. kotkamärgi üldtähendust;
7. varrastega kududa või heegeldada jämedast lõngast mõnd riituseset nuku jaoks;
8. üht lastelaulu;
9. kandideerija liige (8—9 a.), kes umbes 2 kuu jooksul on tutvunud kodutütarde korruga, annab noorema kodutütäre lubaduse, saab õiguse kanda kotkamärki ja vormi ilma kaelaräita.

Täiskasvanud juht võtab ta VI järku vastu. Kandideerijat liiget nimet. nüüdsest peale nooremaks kodutütäreks.

Noorema kodutütäre seadus: „Noorem kodutütar on korralik ja viisakas“.

Noorema kodutütäre kombes:

1. noorem kodutütar ei vedele hommikul pikalt voodis vaid tõuseb pärast ärkamist;
2. noorem kodutütar korraldab pühapäeviti ja suvevaheajal oma voodi ise ja ei oota, kuni teised seda teevad;
3. noorem kodutütar peseb end hoolega ja ei unusta kõrvu ega kaela; samuti peseb ta oma jalad ja sukad;
4. noorem kodutütar puhastab oma hambaid, sest ta teab, et hambad on kõhu sõbrad;
5. noorem kodutütar seisab ja istub sirgesti, mitte aga küürus;
6. noorem kodutütar viib alustatud töö alati lõpuni;
7. noorem kodutütar ei kaeba ega hädalda, kui tal on raske või valus;
8. noorem kodutütar on igaihe vastu lahke ja viisakas;
9. noorem kodutütar püüab olla hädaltahlik oma ligimese vastu;
10. noorem kodutütar on loomade ja looduse sõber ja nende kaitsja.

Noorema kodutütäre lubadus:

„Mina tahan olla sõnakuulelik, austada oma vanemaid ja juhte, armastada kodu ja ligimesi, täita algaja kodutütäre seadust ja olla alati valmis oma ligimesele hädaltaha.“

V. järgu katse kava.

Noorem kodutütar teatab:

1. kõik, mis teevad ja oskavad kandiddeerijad liikmed;
2. nooremate kodutütarde seadust ühes seletustega;
3. nooremate kodutütarde kombeid ja talitab nende järele;
4. nooremate kodutütarde lubadust peast;
5. E. Vabariigi lipu värvid õiges järjekorras;
6. Eesti hümnid sõnad; mõnd lastelaulu;
7. viisakuse- ja korrareeglid: a) söögilauas, b) toas, c) väljas;
8. oskab pesta sukki ja õmmelda nõopi;
9. „ pühkida toapõrandat ja tolmu;
10. „ keeta teed, katta teelauda ja pesta nõusid;
11. oskab paberist välja lõigata;
12. „ mängida väikese palliga;
13. „ vabal ajal oma väikesel õel või vennal riietamise juures abiks olla;
14. oskab kasvatada varakevadel toas sibulapäälsid, seemnest või sibulast taimi (oras, sibulapäälsed).

IV järgu katse kava (10—12 a.).

Noorem kodutütar oskab:

1. kõik, mis oskavad V järgu nooremate kodutütred;
2. kodutütarde lubadust peast; teab terütused, vormi ja märke; kirjeldada kotkamärki.
3. tunneb kodutütarde seadused peast ühes seletustega;
4. E. Vabariigi hümnid ja 2 teist isamaalaulu;
5. lipuvärvide tähendust;
6. loeb ette vihikust ringkonnavanema, jaoskonnavanema abi (täiskasvanud juhi) ja oma liikmete nimed ja aadressid;
7. teab lähema postkontori, politsei jaoskonna, haigemaja, arsti, apteegi, linnavõi vallavalitsuse, raudteejaama, Punase Risti asukoha ja tulekahju teadaande kohta;
8. teab pealinna ja oma maakonnalinna nimed;
9. teab ühe nooremale kodutütrelle lähemalt tuntud naistegelase eluloo;
10. teab ütelda aega täpselt kella järele;
11. oskab puhastada kerget haava; teab mis teha põletamise, ussihammustuse, ninast verejooksu ja külmetamise puhul ja miks peab nõudma puhtust; teab värske õhu ja päikese tähtsust;
12. oskab hoida tuba korras;
13. oskab kasvatada toas kastis lilletaimi; kui võimalik, istutada neid välja peenrale ja nende eest hoolitseda;
14. oskab korraldada 2 grupi mängu, visata ja püüda väikest palli ühe ja teise käega;
15. oskab valmistada taskuräti ja triikida viimast; nõeluda sukki, puhastada kalosse.
16. oskab keeta piimasoppi, praadida liha, keeta kartuleid, katta lõunalauda ja osata lauakombeid;
17. oskab toita linde (eriti talvel);
18. teab seedelundite tervishoidu.

IV. järgu katsete õiendamisele järgneb vanema rühma kodutütre lubaduse andmine ja vastuvõtt vanema IV. järgu kodutütteks ühes täielise vormikandmise õigusega.

Märkus 1: Vanema rühma kodutütre lubadust ei saa anda enne, kui asjaosaline on 12 a. vana.

Märkus 2: Tütarlapsed, kes vähemalt 12 a. vanad ja pärast 2 kuulis kan...

dideerimise aega õiendanud IV. järgu katsed, võivad kohe astuda vanema rühma IV. järgu kodutütteks.

III. järgu katse kava (12—14 a.).

III. järgu kodutütar oskab:

1. kõik, mis teab ja oskab noorem kodutütar;
2. korrata kodutütarde seadust; seletada nende mõtet ja oma kogemusi nende teostamisel;
3. Teab lähema naiskodukaitse üksuse esinaise nime ja elukoha; lähema kaitseliidu üksuse ülemä ja pealiku nime ja elukoha;
4. teab lipuvärvid ja nende saamisloos;
5. teab Eesti Vabariigi hümnid saamisloos;
6. oskab 5 isamaalaulu; kotkamärgi seletusi;
7. oskab jutustada lastele muinasjutte ja peast ütelda või laulda 1 häällilaulu;
8. valib ühe naiskuju kas tegelikust elust, ajaloo või mütoloogias, kirjeldab teda ja seletab, miks just see kuju talle meeldib ja ta teda austab;
9. teab Riigivanema ja Riigikogu esimehe nimed;
10. teab Vabariigi tekkimise aja ja ajaloo üldjoontes;
11. teab lähemat Vabadussõja mälestüsmärgist;
12. oskab määrata ilmakaared päikese või kompassi järele ja määrata aega päikese järele;
13. teab maakonnad ja maakonnalinna;
14. oskab käsitseda telefoni;
15. tunneb 10 kodumaa taime, puud; 5 metsioma ja 5 lindu;
16. oskab teha neli sõlme (kalamehesõlm, seasõrg, luuglev aas, surmasõlm) ja teab, kuidas neid kasutada;
17. tunneb pallimängu ja viit võimlemisharjutust;
18. oskab anda esimest abi kergema haava, külmumise, põletamise ja minesutamise korral, ninast verejooksu, pea- ja kõhuvalu puhul ja talitada teadlikult menstruatsiooni korral;
19. tunneb ja oskab käsitseda termomeetrit, oskab teha kunstlikku hingamist, oskab sulgeda suurt verejooksu; jälgida pulssi;
20. oskab ujuda võimaluse korral;
21. tunneb kimmimänge;
22. oskab raiuda puud, teha lõket kolme tikuga, keeta kohvi, valmistada küpsiseid, praadida pliidil hapupiimakooke, valmistada toitu aedviljast ja lihast, soolatud ja värskest kalast, tunneb köögi korrashoidu, köögiriistade puhastamist ja korrashoidu;
23. oskab õmmelda endale põlle, lap-pida ja nõeluda pesu, tunneb varrastega kudumist ja oskab kirjutikandisega valmistada väikese käsitöö;
24. oskab triikida kodutütre vormi või koolikleidi;
25. oskab kasvatada salatit;
26. oskab kaunistada elamu ümbrust;
27. teab, kuidas käidelda imikut-nukku (mäkkimisi).

II. järgu katse kava (14—16 a.)

II. järgu kodutütar oskab:

- 1) kõik, mis teavad ja oskavad nooremad ja III. järgu kodutütred;
2. tunneb kodutütarde põhimäärused üldjoontes;
3. teab naiskodukaitse sihte ja eesmärke üldjoontes;
4. tunneb „Noorkotkaste“ ja teiste noor-

soo organisatsioonide sihte ja eesmärke üldjoontes;

5. teab Eesti Vabariigi valitsuse koosseisu ja põhiseadust üldjoontes;
6. tunneb Vabadussõja ajalugu ja tähtsamaid momente sellest;
7. teab ühe välismaa naistegelase eluloo ja toob põhjused, miks ta nimelt selle kuju on valinud;
8. oskab kirjeldada oma kodukohta (võimaluse korral ka selle ajalugu);
9. (tunneb kodumaa loodust ja loomastikk);
10. oskab võtta ette rännakuid ja kirjeldada teepäevide tähelepanekuid;
11. oskab teadlikult talitada meelemärkusega olekus lamava uppunuga, samuti isikuga mürgistuse, luumurru, võõrkeha silmasoleku, hullu koera hammustamise kõrge palaviku ja vingu korral;
12. oskab õmmelda endale särki, lihtsa kleidi, teab riista pesu ja jalanõude korrashoidu, oskab pesta lihtsamaid esemeid;
13. oskab käsitööd rakendada kodukaunistamisele;
14. oskab keeta lihtsat otstarbekohast toitu ja valmistada marjajooke, ka teha sepikut ja saia; teab toitainete alalhoidmist (konserveerimist); toidukambri korrashoidu (baktereid), juurviljakeldri korrashoidu;
15. peab olema valmistanud ühe liikme

III. järgu katsetele:

16. tunneb võimlemisharjutusi ja mängu ja oskab neid õpetada teistele, teab, milleks on puhkus;
17. tunneb maantee hoiatusmärke;
18. „ meie naaberriikide lippe;
19. oskab teha 8 orisõlme, teab, kus neid tarvitada;
20. teab seljakoti sisu;
21. „ omavahelist häirekorda;
22. peab oskama, kui võimalik, lihtsat aiatööd;
23. teab korteri desinfektsiooni;
24. oskab pidada 5. minutilise kõne;
25. oskab koostada ametlikke kirju ja lühidalt kirjeldada oma elu;

I. järgu katse kava (16—18. a.)

I. järgu kodutütar oskab:

1. kõik, mida oskavad ja teavad eelmiste järkude kodutütred;
2. oskab kirjutada ühe töö „kodutütarde“ üle;
3. teab kaitseliidu sihte ja ülesandeid üldjoontes;
4. teab Eesti Vabariigi valitsemise korda, võimude jaotust ja nende ülesandeid;
5. tunneb kodumaa ajalugu algkooli õppekava piires;
6. tunneb spetsiaalkaartid ja oskab selle järele orienteeruda matkadel;
7. teab oma maakonnalinna ajalugu;
8. oskab pidada 15. minutilise kõne;
9. on matkanud vähemalt 2 päeva ja oskab väljas valmistada toitu.
10. peab olema teeninud ise kolm krooni;
11. oskab talitada haiget ja teab diodi tähtsust haiguste puhul;
12. tunneb praktilist tervishoidu;
13. oskab käidelda imikut;
14. „ päevast toidusedelit iseseisvalt koostada, ka peotoite valmistada;
15. tunneb toitainete toiduväärtust;
16. „ kodumajanduse arvepidamist;
17. oskab pesta ja triikida pesu;
18. „ õmmelda endale lihtsa kleidi;
19. „ ujuda;

20. oskab määrata asjade ligikaudset raskust, pikkust, kõrgust ja kaugust;

21. oskab sumbutada väiksemaid plahvatusi (bensiin);

22. teab koduse võimlemise tähtsust;

23. oskab taliaknaid ette panna;

24. oskab tapitseerida väikest kambrit;

25. tunneb riide liike ja nende hädust;

26. teab enesekaitset mürgiste gaaside puhul.

Helene Johani,
Kodutütarde Harju ringkonnavanem.

Ootamatult kohakaotamise tõttu raskesse seisukorda sattunud endine kaitseväge orkestrijuht võtab

orkestri- või koori- juhatamise

tasuta enda pääle, kui võimaldakse mingisugune teenistusvõimalus, ükskõik mis alal.

Teat. Tallinn, Uus-Kalamaja 8—1. E. N.

Järgmine „Harjulane“
ilmub 15. oktoobril s. a.

Väljaandja: Harju maleva staap.
Vastutav toimetaja: K. Saar.

Kaitseliidu Keskjuhatuse rahalise loteriipiletiga

võite võita

1.000.000

250.000

100.000

50.000

25.000

j. n. e.

snt.

Piletid saadaval kompaniide ja üksikute rühmade päälikutelt, kaitseliitlastelt, naiskodukaitse jaoskondade esinaistelt ja jaoskondade liikmetelt.

Pileti hind Kr. 1.—, poolpiletit Kr. 0.50

Rutake piletite ostmisega!

Rutake piletite ostmisega!